

هستی بخش

درس اول

تفکر و اندیشه

- اندیشه بهار جوانی را پر طراوت و زیبا می سازد، استعداد ها را شکوفا می کند و امید به آینده ای زیباتر را نوید می بخشد.
پیامبر اکرم (ص): أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ: برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.

مراتب نیازمندی جهان به خدا

۱- پیدایش

- مقدمه اول: اگر به خود نظر کنیم، خود را پدیده ای می یابیم که وجود و هستی مان از خودمان نیست.
 - مقدمه دوم: پدیده ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدید آورنده ای هستند که خودش پدید نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد؛
 - ذات نیافته از هستی، بخش چون تواند که بود هستی بخش
 - خشک ابری که بود ز آب تهی ناید از وی صفت آب دهی
 - نتیجه: ما و همه پدیده های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این موجود برتر و متعالی ((خدا)) نامیده می شود.
- #### ۲- بقا
- یک تفاوت بنیادین میان رابطه بنا و مسجد با رابطه خدا و جهان وجود دارد: بنا نه چسبندگی گچ را ایجاد می کند و نه سختی و استحکام سنگ را؛
 - کار بنا فقط جا به جا کردن مواد و چینش آنها است. اما خداوند، خالق سنگ و گچ و چوب، و خواص آن ها و حتی خالق خود بنا است.
 - نتیجه: براین اساس وجود هستی بنا و نیز وجود مصالح و خواص آنها، همه وابسته به خداست و خداوند هر لحظه اراده کند، آنها از بین می روند و ساختمان متلاشی می گردد.

مولانا

ما چوناییم و نوا در ما ز توست ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
ما که باشیم ای تو ما را جان جان تا که ما باشیم با تو در میان
ما عدم هاییم و هستی ها ما تو وجود مطلق، فانی نما
ما همه شیران ولی شیر علم حمله مان از باد باشد دم به دم

مفهوم علت و معلول

علت	سبب، زمینه ساز، عامل، شرط، مؤلّد، زاینده، متبوع، خاستگاه، منشأ، ریشه، سرچشمه،
معلول	نتیجه، پیامد، بازتاب، مشروط، مولود، زاینده، تابع، در گرو، ثمره، میوه،
مساوی	بیانگر، دالّ بر، مستفاد، وافق به مقصود، برگرفته،

يا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ: ای مردم شما به خداوند نیازمند هستید و خدا است که [تنها] بی نیاز ستوده است.
پیام: نیازمندی در پیدایش و بقا - علت: هو الغنی * معلول: انتم الفقراء

نمونه تست

۱. کدام بیت را می توان به عنوان تمثیلی گویا از مفهوم مندرج در آیه شریفه «يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» ارائه نمود؟
(ریاضی ۱۴۰۰)

(۱) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم به دریا بنگرم دریا تو بینم

(۲) خشک ابری که بود ز آب تهی نادید از وی صفت آب دهی

(۳) نظیر دوست ندیدم اگر چه از مه و مهر نهادم آینه ها در مقابل رخ دوست

(۴) مهر رخسار تو می تابد از ذرات جهان هر دو عالم پر ز نور و دیده نابینا چه سود

۲. موجودات جهان همواره و در هر آن به خداوند نیازمند هستند و این نیاز هیچ گاه قطع یا کم نمی شود کدام بیت در تبیین این موضوع آمده است؟
(انسانی ۱۴۰۰)

(۱) ما که باشیم ای تو ما را جان جان تا که ما باشیم با تو در میان

(۲) نظیر دوست ندیدم اگر چه از مه و مهر نهادم آینه ها در مقابل رخ دوست

(۳) مهر رخسار تو می تابد ز ذرات جهان هر دو عالم پر ز نور و دیده نابینا چه سود

(۴) جامه های خلق بدریدی ز خار پای درویشان بختی زار زار

۳. بیت زیر مفهوم کدام آیه شریفه را تبیین نموده است؟
(زبان ۱۴۰۰)

«ما همه شیران ولی شیر علم حمله مان از یاد باشد دم به دم»

(۱) «وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ» (۲) «يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ»

(۳) «مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا» (۴) «مَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ»

۴. با توجه به بیت زیر چرا با نگاه دقیق و اندیشه در جهان هستی می توان در هر چیزی خدا را مشاهده کرد؟
(خارج ۱۴۰۰)

دلی کز معرفت نور و صفا دید به هر چیزی که دید اول خدا دید

(۱) جهان با تمامی موجوداتش همواره و در هر آن به خداوند نیازمند است

(۲) تمام موجودات هستی وجود خویش را نیازمند عنایات پیوسته الهی می دانند

(۳) هر موجودی به اندازه ظرفیت خود تجلی بخش خداوند و نشانگر صفات الهی است

(۴) ذهن انسان توان گنجایش فهم چیستی و ذات همه موجودات جهان هستی را دارد

۵. قرآن کریم رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کدام کلمه بیان می کند و معنای دقیق آن چیست؟
(خارج انسانی ۱۴۰۰)

(۱) خداوند نور هستی است_تمام موجودات وجود خود را از او می گیرند

(۲) خداوند رب العالمین است_تمام موجودات وجود خود را از او می گیرند

(۳) خداوند نور هستی است_تصرف و سرپرستی مخلوقات به دست خداوند است

(۴) خداوند رب العالمین است_تصرف و سرپرستی مخلوقات به دست خداوند است

۶. از آیه شریفه «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» کدام مفهوم دریافت می شود؟
(ریاضی ۹۹)

(۱) هر چیزی در این جهان نشانگر نور خالق و پروردگار جهان است و روشنی بخش آسمان و زمین می باشد

(۲) شناخت ذات خداوند معرفتی عمیق والاست که در نگاه نخست مشکل ، اما هدفی قابل دسترس است

(۳) هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است

(۴) خداوند نور هستی است و تمام موجودات تنها در مرحله پیدایش وجود خود را از او می گیرند و به سبب او نورانی میشوند

۷. پیام کدام آیه شریفه ، حاکی از آن است که هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر حکمت و قدرت الهی است؟
(تجربی ۹۹)

(۱) «وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ» (۲) «كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ» (۳) «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» (۴) «إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ فَاعْبُدُوهُ»

۸. بیت زیر بیانگر کدام آیه شریفه است؟
 «ما همه شیران ولی شیر علم حمله مان از شیر باشد دم به دم»
 (۱) «قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ»
 (۲) «قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ»
 (۳) «يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ»
 (۴) «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ»
۹. اکنون که می دانیم «ما همه شیران ولی شیر علم حمله مان از باد باشد دم به دم» شایسته است، چگونه دعا کنیم؟ (ریاضی ۹۸)
 (۱) اِنْ صَلَاتِي وَنَسْكَی وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 (۲) رَبِّ ارْجِعْ عَلَيَّ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ
 (۳) اللَّهُمَّ لَا تَكْلِنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا
 (۴) اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ
۱۰. برترین عبادت کدام است و ثمره آن چگونه ظاهر می شود؟
 (۱) ادمان التفکر فی الله و فی قدرته - نیازمندی به خدا
 (۲) ادمان التفکر فی الله و فی قدرته - شکوفایی استعدادها
 (۳) من عییش بالاحسان اکثر ممن یعییش بالاعمار - نیازمندی به خدا
 (۴) من عییش بالاحسان اکثر ممن یعییش بالاعمار - شکوفایی استعدادها
۱۱. این درخواست که «لا تکلنی الی نفسی طرفة عین ابداء» ثمره فهم کدام مسئله است؟ (انسانی ۹۸)
 (۱) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
 (۲) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم
 (۳) دلی کز معرفت نور و صفا دید
 (۴) ما همه شیران ولی شیر علم
 (۱) دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
 (۲) به دریا بنگرم دریا تو بینم
 (۳) به هر چیزی که دید اول خدا دید
 (۴) حمله مان از باد باشد دم به دم
۱۲. اگر سؤال شود «آیا می توانیم به ذات خدا پی ببریم؟» پاسخ ما کدام است و دلیل آن چیست؟ (زبان ۹۸)
 (۱) منفی - احاطه جزء به کل محال است.
 (۲) مثبت - ذات و صفات خداوند یکی است.
 (۳) مثبت - در پشت پرده ظاهر و در وراء هر چیزی خداوند را می توان دید. (۴) منفی - فقط با اندیشه و دستگاه بینایی نمی توان به صفات خدا پی برد.
۱۳. مفهوم نیازمندی مخلوقات به خداوند متعال در هر آن، در کدام بیت، بیان شده است؟ (خارج ۹۸)
 (۱) ما نبودیم و تقاضا مان نبود
 (۲) لذت هستی نمودی نیست را
 (۳) ما چو ناییم و نوا در ما ز توست
 (۴) خشک ابری که بود ز آب نهی
 (۱) لطف تو ناگفته ما می شنود
 (۲) عاشق خود کرده بودی نیست را
 (۳) ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
 (۴) ناید از وی صفت آب دهی
۱۴. پیامبر اکرم (ص) کدام مورد را برترین عبادت معرفی نموده اند؟ (خارج انسانی ۹۸)
 (۱) اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت او
 (۲) گرایش به خداوند و تمسک به او
 (۳) بیان سخن حق در مقابل سلطان ستمگر
 (۴) رسیدن به حضور قائم در حال پیروی از او
۱۵. رابطه مصنوعات انسانی با سازندگان، به ترتیب، چه شباهت و تفاوتی با رابطه مخلوقات و خداوند دارند (ریاضی ۹۸ - نظام قدیم)
 (۱) نیازمندی در پیدایش - نیازمندی در بقا
 (۲) علت اصلی بودن سازنده - نیازمندی در بقا
 (۳) نیازمندی در پیدایش - قرار گرفتن در جای خود
 (۴) علت اصلی بودن سازنده - قرار گرفتن در جای خود
۱۶. دین اسلام با تفکر در صفات و ذات خداوند به ترتیب، چگونه برخورد کرده است؟ (هنر ۹۸ - نظام قدیم)
 (۱) تحذیر - تحذیر
 (۲) تحذیر - تشویق
 (۳) تشویق - تحذیر
 (۴) تشویق - تشویق
۱۷. کدام گزینه، ثمره درک نیازمندی به خدای بی نیاز را نشان می دهد؟
 (۱) افزایش معرفت و آگاهی ← افزایش خودشناسی ← درک بیشتر فقر و نیاز
 (۲) افزایش معرفت و آگاهی ← افزایش خودشناسی ← افزایش عبودیت و بندگی
 (۳) کامل شدن به معنای حقیقی ← افزایش معرفت و آگاهی ← درک بیشتر فقر و نیاز
 (۴) کامل شدن به معنای حقیقی ← درک بیشتر فقر و نیاز ← افزایش عبودیت و بندگی

